

LITERATURA
ARTS
CIENCIAS

Periódich catalanista
SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa del Teatre, 6, entressol.

NÚMERO CORRENT. 20 CÉNTIMS

» ATRASSAT, AB FOLLETINS. . . 40

» » SENSE FOLLETINS. 25 »

SUMARI:

Avent sempre! per Pompeyus Gener. — **Els catalanistas al « Cau Ferrat »**, per Lluís Via. — **A Céret** (Rosselló), per J. Delpont. — **A propòsit del « Tristan »**, per Llorens Sampera. — **L'enterro del albat**, per R. Suriñach Senties. — **Meridionals y septentrionals**, per G. Zanné. — **L'oca blanca**, per Victor Catalá. — **Bibliografia**, per Oriol Martí. — **Oració maternal**, per Xavier Viura. — **Teatres**, per Emili Tintorer. — **Crònica musical**, per Joaquim Pena. — **Consistori dels Jochs Florals: Llista de las composicions rebudas.** — **Novas.**

FOLLETÍ:

AYRES DEL MONTSENY, per Mossén Jacinto Verdager. Plech 11.
QUAN ENS DESPERTAREM D'ENTRE'LS MORTS..., per Enrich Ibsen. Traducció catalana. Plech 11.

AVANT SEMPRE!

Ja tenim altra vegada garantias. Ja podem parlar clar.

Els que's creyan qu'ab el silenci's suprimen las tendencias, s'equivocavan. Tota idea comprimida creix més, si es que dimana de la propia energia del fons de las cosas. En els arbres podats, arrenca molt més forta la brotada, y'ls fruits surten més plens y més gustosos.

Som lo mateix qu'ahir, y aném endevant sempre. En el moviment dit catalanista, es á dir, en aquest moviment que vol l'autonomia de Catalunya (perque ella la té de per Naturalesa, per sa configuració geográfica, per sa constitució ètnica y per la seva Histo-

ria), en aquest moviment representém l'avençada. Mirém endevant, cap al esdevenir, y mirém enllá, enllá, cap á Europa. Per aixó en nostre programa'ns varem declarar **INACTUALS** y **SUPERNACIONALS**, com fonament de las nostras tendencias.

Ho repetirém: son *inactuals* perque res del organisme politich espanyol s'avé ab la nostra manera d'ésser. No podem tolerar el caciquisme, no podem sufrir la hipocresia del encasillament que devant d'Europa fa veure que hi há aqui l'universal sufragi, y en el fons no hi há més que la dictadura de gent que no son bons pera dictar res, res que sigui vital y profitable!

No podem tolerar que la instrucció pública estigui á Espanya no ja pitjor que á Turquia y que á Persia, sinó pitjor encara que al Tibet ó al Afganistán (1).

No podem tolerar que la gent politica's serveixi de la ploma per' anar al poder y *ferse'ls seus*. No podem tolerar la centralisació d'uns ignorants, d'uns quants politichs d'ofici avinguts entre si qu'han pres aixó de la patria com per arrendament, per no dir com

(1) Allí, al menys, quan d'instrucció's tracta, per conducte del cos consular se fan venir professors laichs inglesos, alemanys ó francesos, y més avensats que'ls d'aquí.

per assalt, y qu'ho monopolisan, fent sinònim *Patria*, de *Govern*, de *Dinastia*, de *Madrid* y de *Castella*.

No podem tolerar, en fi, aquesta *Espanya negra* tota plena de supersticions, paralísada per la rêmora dels convents; aquesta *Espanya morta*, de la inacció, de la crudeltat y de la ganduleria, en que tothóm aspira à viure del presupost, encara que sigui fent d'*esbirro*, y en que no's mira cap à fora, cap als punts ahont se trevallà y's pensa.

Per aixó som inactuais.

Som *supernacionals*, perque no volém una Catalunya que sigui un recort estantís, una transplantació inadequada, una mimvada supervivencia del passat. Y advertirém que si la restauració catalana fos adequada, y fent ara lo que's va fer en els sigles XII y XIII, encara *del mal al menos*. No tindriam reys: tindriam sols prínceps presidents d'un concell sobirà que reprimirian la Iglesia en sas demasias, y garantirian la llibertat de consciencia; que protegirian las ciencias, las arts y las llettras, y que portarian la seva marxa més endevant que'ls estats més lliberals de la Europa culta. Però hi há qui voldria incluhir en el Catalanisme, *quelcóm* que no es pas ben catalá d'essència, sinó castellá-austriach d'adaptació forçada: sa obediencia à un rey absolut, y la sumisió al poder de la Iglesia, y més que d'aquesta, à las sevas derivacions més antivitals y fanáticas; y d'aixó qu' es espanyol, profundament espanyol, donchs es lo que va fer la malhaurada uniformisació d'Espanya, no'n volém res!

Aixó que se'ns ha volgut empeltar en la tradició catalana, no es pas catalá, no pertany pas al nostre programa, y ho rebutjém ab tota l'ànima. La consciencia es lo més sagrat del Home, y la respectém sempre, sigui la creencia que cadascú tinga, com ho feren nostres concells y nostres prínceps. Aixó del proselitisme tiránich, inmiscuhintse en la política, no es pas propi dels aris, no es dels grechs, ni dels llatins: es dels juheus y dels cartaginesos!

Volém el millorament de nostra terra, y sa purificació de las costums gitanescas y de las tendencias semíticas bordas que'ns han arribat de l'altra part del Ebre, no pas ara tan solament, ni en el sigle XIX, sinó desde'l 1400, y potser desde un xich avans.

Conforme ab el caràcter que'ns donan la rassa, la vegetació, el clima, la situació geogràfica y las bonas tradicions catalanas de las edats passadas, voldriam organisar Catalunya en armonia ab el concert (no polítich) del restant d'Europa.

Som *supernacionals*, si, perque à través dels Pireneus (y'ls de Catalunya son per sort ben baixos), y del mar Mediterrà, rebém las corrents europeas y'ns sentim profundament europeus.

Desde'l sigle XIX que'ls signes se manifestan indicant qu'Europa vol esdevenir una, que té un esperit comú super-humá, à pesar dels governs de varias de las nacions que la forman. Tots els homes profonds y d'un esperit ample han tendit à aquesta unificació espiritual futura per convergencia de las sevas ànimas. A aixó han obehit els congressos científichs, las exposicions internacionals, la *Internacional* de Treballadors, etc., etc. Si han pertenescut à una patria, no ha sigut aquesta l'estat artificial en que devedadas els aconteixements polítichs actuals ó passats els havian encaixonat, no! Eran alemanys, inglesos, escocesos, francesos, húngars, polachs, italians, etc., etc., com à rassa, com à lloch y com à caràcter; però com tendencias, com à ciencia, com à art, com à filosofia, com à ànima y cor, eran tots bons europeus. Y si no, miréu! Napoleón, Goethe, Beethoven, Stendhal, Heine, Schopenhauer, Max Stirner, August Comte, Victor Hugo, Carlyle, Littré, Renan, Taine, Nietzsche, y fins el mateix Wagner, tots, tot sent bons patriotas de llur patria natural, han sigut bons europeus en llurs tendencias. Lo mateix han concorregut al romanticisme Victor Hugo que Wagner; al hiper-positivisme y al monisme filosófic, Comte que Littré, que Taine, que Renan, que Carlyle, Max Stirner ó Nietzsche. Quan l'esperit s'ha enlayrat, tots s'han elevat ab ell com si obehissin à una consigna.

Donchs aixis ho volém nosaltres per la nostra Catalunya: seguir el moviment superior humá de la Europa y figurar en ella. Aquest es nostre ideal dins de la Patria. Per aixó volém que à Catalunya hi siguin aplicats tots els avensos científichs que tendeixen à conservar y à millorar la vida; que sas activitats siguin aprofitadas en pro de toï lo su-

perior humà, y que cap disposició natural que hi neixi's perdi. Y volém en tal tendència ésser llegislats y regits per nosaltres y pels millors d'entre nosaltres.

Aixís com volém la solució més avensada dintre'l camí de la Justícia en el problema de la llibertat de consciència, volém també la solució més justa en el problema social, que aquí's presenta més terrible qu'en altres punts de la península, per ésser Catalunya, ab el país basch, els que més trevallen y produheixen.

Pel prompte, volém que dins de la Nació Catalana no's violi cap lley de la Naturalesa en la explotació horrible del Home per l'Home, interin aquesta acaba, y tendre á que aquesta acabi prompte. Las infamias que's cometen ab els noys y ab las donas, fentlos trevallar en edats y estats impossibles, no ho ha de tolerar la Catalunya en que somniém, ni las malas condicions higiénicas de las fábricas, ni las tiranias del capital, ni moltas d'altras. L'amor al Home'ns ho impedeix. Y en aixó y en favor dels que sofreixen, seriam inexorables! Apoyar tot lo que tendeixi á que cadascú cobri'l valor del producte integro de las sevas energias gastadas, ha d'ésser l'ideal de tot bon catalanista; si no, es un explotador y un sectari d'una nova tirania. Y si Catalunya ha d'ésser tiranisada, més ens estimém que'ns tiranisin els altres. Al menys podém atacarlos sense cap mirament.

Per tot lo dit, donchs, som supernacionals, perque no volém res que no sigui superior pera la nacionalitat catalana. Totas aquestas aspiracions las defensarem sempre. Somniém en una Catalunya autònoma, que sigui, com ho fou en els sigles XI, XII y XIII, l'estat model de tota Europa, y á realisar aquest somni han de tendre tots els esforços nostres. Si'ls altres païssos d'Espanya'ns segueixen, ens aconsegueixen ó'ns avansan, en bon'hora sigui! Aném endevant y d'acort, sempre junts y per la mateixa via. Y si's quedan enrera, que s'hi quedin; nosaltres anirém avant, y avant sempre, mirant eternament cap á un éstat humà superior, d'Art, de Ciència, d'Amor y de Justícia.

POMPEYUS GENER.

ELS CATALANISTAS

AL «CAU FERRAT»

Dia memorable'l passat diumenge pera'ls bons catalanistas, y més memorable encara pera'ls que, ensemps que'l sentiment de patria, senten, com á complement digníssim, l'amor per l'art.

Restablertas las garantías constitucionals, varem aplegarnos á Sitges, la culta y hermosa vila que tant d'honor fa á Catalunya, pera celebrarhi'l *meeting* de propaganda catalanista que l'any darrer, en aquesta mateixa época, ja anavam á donarhi, y que llavors fou privat pels homes que, constituïts en autoritat, ens feyan felissos.

El *meeting* va celebrarse, donchs, el diumenge 17 del corrent, y'ls sitgetans feren honor á sas tradicions de cultura y de patriotisme, assistinhi y aplaudint ab entusiasme'ls parlaments dels oradors que hi prengueren part ja com individus de la *Unió Catalanista*, ja com á representants de diverses entitats científicas, artísticas y literarias genuïnament catalanas.

¿Quin punt millor que la culta població de Sitges, joya preuhadíssima de la nostra costa, pera celebrar actes patriòtichs, actes artístichs, actes que siguin exteriorisació d'un ideal hermós? Els que fem Catalanisme tot fent Art, ens trobavam allí en el més adequat ambient; perque'l Catalanisme no es sols una causa redemptora, una causa de reivindicació y de justícia: es també causa de civilisació dins de la Espanya ahont vegetém, es aspiració á quelcóm que'ns dignifica; y la santedat d'aquesta causa la poden ben comprendre'ls sitgetans, ells que sempre han respost á la veu dels bons catalans, á la veu dels poetes y dels artistes. Y ells, els amichs dels artistes, els amichs dels poetes, ells que ab son treball han sapigut embellir ab novas galas la seva privilegiada terra, ab quina forsa no han de sentirlo l'amor á la patria, tant més digna com més oblidada pels que la malmenan, tant més estimada com més sacrificis els costa, tant més seva com més l'han regada ab la suhor del seu front! No: á n'ells no'ls hi poden ensenyar lo qu'es amor á lo bell, lo qu'es patriotisme, aquells *patriotas* d'altras comarcas que sempre tenen